

Павленко Тетяна Степанівна,
науковий співробітник
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського
ORCID: 0000-0003-3244-7897

ВЧЕНІ НАПН УКРАЇНИ НА СТОРІНКАХ ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»

Сучасна бібліотека як соціальний інститут має чимало різноманітних функцій – доступ до інформації та знань, підтримка освіти та саморозвитку, досліджень і навчання. За сучасних українських і світових реалій значення електронних інформаційних ресурсів зросло. Викладачі, педагоги, готуючись до лекцій та уроків, створюючи навчальні матеріали, послуговуються різноманітними електронними ресурсами, зокрема мультимедійними. І саме в такий спосіб найчастіше підвищують свою професійність й обізнаність з усім новим, що з'являється в науці й освіті.

Саме для цього фахівці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) створили на своєму вебпорталі мультимедійний електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу». Цей ресурс розроблено в межах наукових досліджень (2008–2014 рр. – керівник П.І. Рогова, із 2015 р. – Л. Д. Березівська). Мета ресурсу – цілісно представити життєвий шлях і науковий доробок певної відомої постаті й відобразити ступінь її дослідженості в науковому просторі, що сприяє поглибленню інформаційних запитів віддалених користувачів – науковців, викладачів, студентів, аспірантів, докторантів України та світу із різноманітних проблем історії національної й зарубіжної освіти [1, с. 2].

Нині електронний ресурс постійно доповнюється і містить 91 персоналію. Це відомі вітчизняні, закордонні педагоги та освітяни, які залишили свій слід у розвитку освіти. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» містить: життєписні дані, список творів ученого і матеріалів про його наукову спадщину, повні тексти праць, візуальний контент, зокрема такий, як фотографії, ілюстрації, відеоматеріали, а також інформацію про вшанування пам'яті особистості (нагороди, пам'ятники, наукові конференції, круглі столи та ін.).

На сторінках ресурсу є інформація і про визначних учених НАПН України, ідеї та внесок яких вплинули на розвиток освіти. Йдеться, зокрема,

про І. А. Зязюна, М. Д. Ярмаченка, О. П. Рудницьку, О. Я. Савченко, Н. Ф. Скрипченко. Розглянемо окремі сторінки ресурсу.

Микола Ярмаченко – відомий український вчений, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік, засновник і перший президент НАПН України. Микола Дмитрович – яскрава, непересічна особистість, дефектолог-сурдопедагог, відомий не тільки в Україні, а й за її межами. Автор понад 300 праць у галузі педагогіки: підручники й навчальні посібники із сурдопедагогіки та педагогіки для вищих навчальних закладів і середніх шкіл, монографії і численні статті про принцип поєднання в освітніх закладах України навчання з вихованням, продуктивною працею. Науковий доробок вченого відображено на сторінці «Бібліографія праць». Привертає увагу користувачів (за статистикою відвідування) контент сторінки «Ушанування пам'яті М. Д. Ярмаченка», яка містить фотоматеріали про урочисте відкриття в Українському державному університеті ім. Михайла Драгоманова Аудиторії-музею Миколи Ярмаченка, про відзначення 90-річчя від дня його народження (2018 р.), матеріали про нього в онлайн-проектах тощо. Микола Дмитрович Ярмаченко був науковцем-ерудитом, він гідний чільного місця у когорті педагогів України.

Сторінка ресурсу «Зязюн Іван Андрійович» присвячена видатному українському вченому, філософу, педагогу, психологу, організатору освіти, провіднику культури, фундатору нового напрямку педагогічної науки і засновникові наукової школи з проблем педагогічної майстерності, першому Міністрові освіти і науки незалежної України (1990–1992), директорові Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Завдяки фундаментальним науковим пошукам з філософії освіти, теорії і методики професійної освіти, з проблем естетичного виховання особистість І. Зязюна добре відома в Україні й за кордоном. Американський біографічний інститут у 1998 р. визнав Івана Андрійовича Зязюна «Людиною року». Багата педагогічна спадщина вченого свідчить про вагомість і важливість його професійного досвіду, різноманітність та оригінальність його педагогічних концепцій. Він автор понад 500 наукових праць. У розділі «Бібліографія праць» – чотири біобібліографічних покажчики «Іван Андрійович Зязюн: Педагог. Вчений. Філософ», в яких зібрано праці вченого. Заслуговує на увагу розділ «Фотогалерея», де є світлини вченого разом із колегами. На фото фрагменти його виступів на конференціях, а також моменти дозвілля. Ми вважаємо, що контент сторінки «Бібліографія праць про життя та діяльність вченого» регулярно оновлюватиметься, оскільки ідеї вченого є сьогодні актуальними і потребують нових досліджень.

Сторінка «Савченко Олександра Яківна» розкриває багатогранну спадщину української педагогині, віцепрезидентки Національної академії педагогічних наук України, головної наукової співробітниці відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, академіка-засновниці Національної академії педагогічних наук України, докторки педагогічних наук, професорки, заслуженої працівниці освіти України, почесної професорки багатьох вищих навчальних закладів України, фахівчині в галузі загальної педагогіки і дидактики початкової школи, заступниці Міністра освіти й науки України (1995 – 2000). Контент розділу «Бібліографія праць» вченої відображає різноманітність тем, над якими вона працювала і які публікувала. Авторка майже 700 наукових праць. Науковий внесок О. Я. Савченко ще не повністю розкритий дослідниками. Проте актуальність ідей і поглядів ученої, а також популярність опублікованих підручників і чинних програм, є значними. Контент сторінки «Бібліографія праць про життя та діяльність вченої» поповнюватиметься й надалі. Ми переконані, що оновлення контенту цієї сторінки є необхідним, оскільки думки О. Я. Савченко є актуальними донині.

Отже, електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» може стати своєрідним майданчиком для вивчення історії педагогіки, аналізу світоглядних і гуманістичних поглядів педагогів НАПН України, а також для поширення демократичних ідей у сфері освіти й збагачення знаннями сучасних педагогів, які продовжуватимуть традиції попередніх поколінь у галузі освіти. Ресурс також допомагає створювати сприятливе середовище для нової генерації науковців, надихаючи їх на подальші студії заради збагачення освіти.

Список використаних джерел

1. Березівська Л.Д., Деревянко Т.М. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: видатні педагоги-ювіляри». *Вісник НАПН України*. 2020. Т. 2, вип. 1. С. 2. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-7-4> (дата звернення: 15.07.2024).
2. Березівська Л. Д. Внесок О. Я. Савченко в розвиток історико-педагогічної науки України. *Науковий простір академіка Олександри Савченко / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Кодлюк Я. П. та ін.]*. Київ : [б. в.], 2012. С. 253– 257.
3. Нагрибельний Ярослав. [Роль академіка Івана Зязюна в розвитку педагогічної освіти в Україні](#). *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. Т. 1(15). С. 89–98. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(15\).2019.89-98](https://doi.org/10.35387/od.1(15).2019.89-98).

4. Шевченко С. Неоцінений шлях до сурдопедагогічної науки Миколи Дмитровича Ярмаченка – як історія життя. *VIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми підготовки та професійного удосконалення працівників сфери освіти» пам'яті академіка Миколи Ярмаченка*: зб. наук. пр. 2023. С. 58–61. URL: <https://tinyurl.com/2p24axr8> (дата звернення: 15.07.2024).
5. Цюняк, О. П., Копчук-Кашецька, М. С. Світоглядні ідеї Івана Андрійовича Зязюна у професійному становленні вчителя нової української школи. *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 2 (179). С. 8–10. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/127304/123969> (дата звернення: 15.07.2024).